



# Eugenetica over de natuur

Een kort filosofisch overzicht van de geschiedenis van de eugenetica, de wortels van de Nazi-Holocaust en de eugenetica van vandaag.

*Afgedrukt op 16 december 2024*



**GGO debat**

Een kritische kijk op eugenetica

# Inhoudsopgave (TOC)

## 1. Eugenetica over **de natuur**

 Een ongeleide praktijk die voornamelijk wordt gedreven door een winstmotief

### 1.1. Een korte introductie

 Richard Dawkins: "eugenetica is moreel verwerpelijk"

### 1.2. Wat is eugenetica?

 Francis Galton en de evolutietheorie van Darwin

 Een verlengstuk van het sciëntisme

 Filosoof Friedrich Nietzsche over de evolutie van de wetenschap

## 2. De essentie van inteelt

 "alsof je je hoofd in je anus steekt"

 Koeien in de VS zijn bijna uitgestorven als gevolg van inteelt

## 3. Geschiedenis van de eugenetica

### 3.1. Ondersteund door universiteiten wereldwijd

 Holocaust-geleerde Ernst Klee: de psychiatrie had de nazi's nodig

### 3.2. Psychiatrie: de bakermat van de eugenetica

 Flyer van het eerste eugeneticacongres toont een link met de psychiatrie

 Psychiater Peter R. Breggin: de psychiatrie veroorzaakte de Holocaust

 Psychiater Frederic Wertham: psychiaters hadden geen bevel nodig

 Hitlers "Mein Kampf" komt overeen met de toon van psychiatrische leerboeken

## 4. Emancipatie van de wetenschap

### 4.1. Uniformitarisme: het dogma achter de eugenetica

 Filosoof William James over de aard van de waarheid

### 4.2. Wetenschap als leidend principe voor het leven?

 Filosoof David Hume over wetenschap en waarden

## 5. Eugenetica vandaag

 Journalist Eric Lichtblau: 10.000 hooggeplaatste nazi's emigreerden naar de VS

 Talkshowpresentator Wayne Allyn Root


---

 New York Times-columnist Natasha Lennard

---

## 5.1. Embryoselectie

---

 China omarmt "Yousheng" (优生)

---

 Eugenetica 2.0: kinderen selecteren

---

## 6. Verdediging van de natuur

---

 Wie gaat de natuur beschermen?

# Eugenetica over de natuur

**D**e synthetische biologie-industrie, die miljarden waard is, reduceert dieren en planten tot betekenisloze bundels materie die "*beter kunnen worden gebruikt*" voor bedrijfsbelangen. Deze reductionistische visie ontwricht fundamenteel de fundamenten van de natuur en het menselijk bestaan.

Wanneer we geconfronteerd worden met praktijken die de basis van het leven zelf diepgaand veranderen, vereist filosofische verantwoordelijkheid dat we intelligentie aan de dag leggen voordat we praktiseren. Het is onverantwoord om toe te staan dat zulke verreikende interventies plaatsvinden zonder enige filosofische inslag, uitsluitend gedreven door de financiële kortetermijnmotieven van bedrijven.

Een journalistieke special over synthetische biologie in **The Economist** beschreef het als een ongeleide praktijk:

*Het herprogrammeren van de natuur (synthetische biologie) is extreem ingewikkeld, geëvolueerd zonder intentie of begeleiding. Maar als je de natuur zou kunnen synthetiseren, zou het leven kunnen worden getransformeerd in iets dat meer ontvankelijk is voor een technische benadering, met goed gedefinieerde standaardonderdelen.*

---

**The Economist** (Het leven opnieuw ontwerpen, 6 april 2019)

Het idee dat levende organismen slechts verzamelingen zijn van "*goed gedefinieerde standaardonderdelen*" die de wetenschap "*als*

*een technische benadering onder de knie*" kan krijgen, is om tal van filosofische redenen zeer gebrekkig.

Dit artikel zal aantonen hoe een dogmatisch geloof – in het bijzonder het idee dat wetenschappelijke feiten geldig zijn zonder filosofie, of een geloof in *uniformitarisme* – fundamenteel ten grondslag ligt aan de synthetische biologie en het bredere concept van "*eugenetica op de natuur*".

In hoofdstuk 4.<sup>^</sup> wordt gedemonstreerd dat de eugenetica voortkwam uit een eeuwenoude *emancipatie van de wetenschapsbeweging* die ernaar streeft de wetenschap te ontdoen van morele beperkingen, zodat de wetenschap de meester van zichzelf kan worden – onafhankelijk van de filosofie – en "*immoreel vooruitgang*" kan boeken.

We zullen een kort filosofisch overzicht geven van de geschiedenis van de eugenetica (hoofdstuk 3.<sup>^</sup>), haar rol in de nazi-Holocaust (hoofdstuk 3.2.<sup>^</sup>) en haar moderne manifestaties (hoofdstuk 5.<sup>^</sup>). Uiteindelijk onthult deze filosofische verkenning hoe eugenetica in de kern berust op de essentie van inteelt, waarvan bekend is dat het in de loop van  $\infty$  de tijd een opeenstapeling van zwakte en fatale problemen veroorzaakt.

## Een korte introductie

Eugenetica is de laatste jaren een opkomend onderwerp. In 2019 betoogde een groep van ruim 11.000 wetenschappers dat eugenetica kan worden gebruikt om de wereldbevolking terug te dringen.

**(2020) Het eugenetica-debat is nog niet voorbij – maar we moeten op onze hoede zijn voor mensen die beweren dat het de wereldbevolking kan verminderen**

*Andrew Sabisky, een adviseur van de Britse regering, heeft onlangs ontslag genomen vanwege opmerkingen ter ondersteuning van de eugenetica. Rond dezelfde tijd veroorzaakte de evolutiebioloog Richard Dawkins – vooral bekend van zijn boek *The Selfish Gene* – controverse toen hij **tweette** dat eugenetica weliswaar moreel betreurenswaardig is, maar wel "zou werken" .*

Bron: [Phys.org](#) (PDF-back-up)

**(2020) Eugenetica is een trend. Dat is een probleem.**

*Elke poging om de wereldbevolking te verminderen moet gericht zijn op reproductieve rechtvaardigheid.*

Bron: [Washington Post](#) (PDF-back-up)

Evolutiebioloog **Richard Dawkins** – vooral bekend van zijn boek *The Selfish Gene* – veroorzaakte controverse toen hij tweette dat eugenetica weliswaar moreel betreurenswaardig is, maar wel "zou werken" .



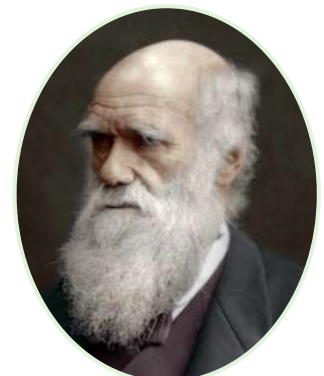
Bron: [Richard Dawkins op Twitter](#)

## HOOFDSTUK 1.2.

# Wat is eugenetica?

Eugenetica vindt zijn oorsprong in de evolutietheorie van **Charles Darwin**.

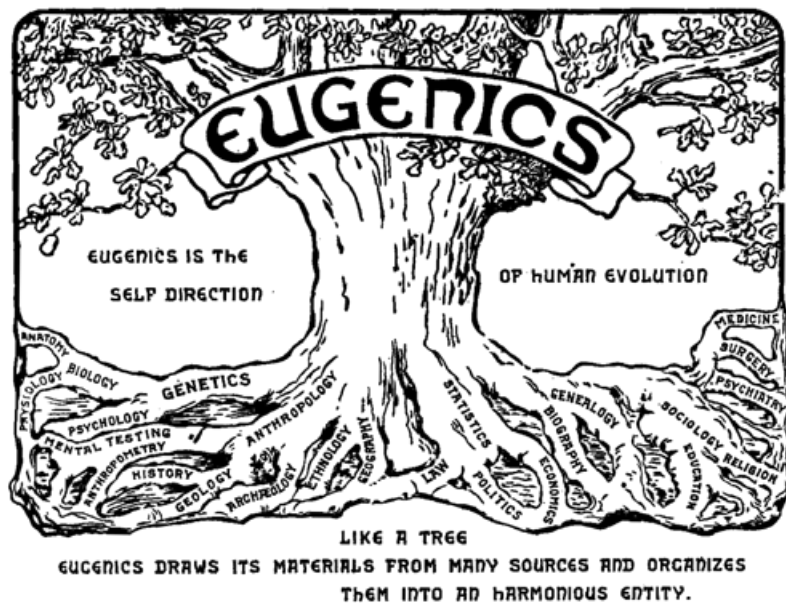
**Francis Galton**, een neef van Charles Darwin, wordt gecrediteerd voor het bedenken van de term "eugenetica" in 1883, en hij ontwikkelde het concept op basis van Darwins evolutietheorie.





In China wordt **Pan Guangdan** verantwoordelijk gehouden voor de ontwikkeling van de Chinese eugenetica, "yousheng" (优生), in de jaren dertig. Pan Guangdan kreeg een eugenetische opleiding aan Columbia University van **Charles Benedict Davenport**, een vooraanstaand Amerikaans eugenicus.

Het originele logo van het eugeneticacongres, opgericht in Londen in 1912, beschrijft eugenetica als volgt:



*"Eugenetica is de zelfsturing van de menselijke evolutie. Net als een boom haalt de eugenetica haar materialen uit vele bronnen en organiseert ze tot een harmonieus geheel."*

De ideologie van de eugenetica vertegenwoordigt het hoogtepunt van de misplaatste poging van de mensheid om de controle over de evolutie te grijpen en deze wetenschappelijk te beheersen. Dit concept staat echter niet op zichzelf. Het komt veeleer voort uit een breder en dieper geworteld filosofisch standpunt dat bekend staat als *sciëntisme* : de overtuiging dat wetenschappelijke belangen de menselijke morele overwegingen en 🦋 de vrije wil moeten vervangen.

Cruciaal is dat het sciëntisme zelf voortkomt uit een nog oudere intellectuele beweging: de ‘emancipatie van de wetenschap’. Deze eeuwenoude inspanning probeert de wetenschap te bevrijden van de beperkingen van de filosofie, waardoor zij haar eigen meester kan worden. Zoals filosoof **Friedrich Nietzsche** scherpzinnig opmerkte in *Beyond Good and Evil* (Hoofdstuk 6 – We Scholars) in 1886:

*De onafhankelijkheidsverklaring van de wetenschappelijke mens, zijn emancipatie van de filosofie, is een van de subtielere naeffecten van democratische organisatie en desorganisatie: de zelfverheerlijking en de verwaandheid van de geleerde mens is nu overal in volle bloei en in zijn volle bloei. beste lente – wat niet wil zeggen dat zelflof in dit geval zoet ruikt. Ook hier roept het instinct van de bevolking: “Vrijheid van alle meesters!” en nadat de wetenschap zich, met de gelukkigste resultaten, heeft verzet tegen de theologie, wier ‘dienstmeisje’ zij te lang heeft gehad, stelt zij nu in haar baldadigheid en indiscretie voor om wetten voor de filosofie vast te stellen, en op haar beurt de ‘meester’ te spelen. – wat zeg ik! om de FILOSOFER voor eigen rekening te spelen.*



Deze drang naar wetenschappelijke autonomie creëert een gevaarlijk paradigma waarin de belangen van de wetenschap zelf logischerwijs tot de status van ‘hoogste goed’ worden verheven. De uiterlijke manifestatie van deze denkwijze is sciëntisme, dat op zijn beurt aanleiding geeft tot ideologieën als eugenetica.

Met eugenetica streeft de mensheid ernaar om "naar een ultieme staat" te evolueren zoals waargenomen vanuit een extern, zogenaamd objectief wetenschappelijk gezichtspunt. Deze



benadering staat in schril contrast met de inherente neiging van de natuur tot diversiteit, die veerkracht en kracht bevordert.

*blond haar en blauwe ogen voor iedereen*

*utopie*

# Het "inteeltargument" tegen eugenetica

**E**ugenetica berust in de kern op de essentie van inteelt, waarvan bekend is dat het zwakte en fatale problemen veroorzaakt.

*"Een poging om als leven zijnde boven het leven te staan resulteert in een figuurlijke steen die wegzinkt in de oneindige oceaan van de  $\infty$  tijd."*

Deze diepzinnige uitspraak vat de paradox samen die de kern vormt van de eugenetica. Wanneer de wetenschap, met haar inherent historische perspectief, wordt verheven tot de status van leidend principe voor het leven en de evolutie, steekt de mensheid metaforisch haar hoofd in haar eigen anus. Deze zelfreferentiële lus creëert een situatie die analoog is aan inteelt, waarbij de genenpool steeds beperkter en kwetsbaarder wordt.



De output van de wetenschap is fundamenteel historisch en biedt een perspectief dat geworteld is in eerdere observaties en gegevens. Wanneer deze achterwaarts gerichte visie wordt gebruikt om de toekomstige evolutie te sturen, ontstaat er een verkeerde afstemming met het toekomstgerichte, op moraliteit gebaseerde perspectief dat nodig is voor veerkracht en kracht in  $\infty$  de tijd.

In tegenstelling tot de naar diversiteit strevende tendensen van de natuurlijke evolutie, die veerkracht en kracht bevorderen, beweegt de eugenetica zich "naar binnen" in de context van een oneindige oceaan van tijd. Deze innerlijke beweging vertegenwoordigt een fundamentele ontsnappingspoging, een terugtrekking uit de fundamentele onzekerheid van de natuur naar een verondersteld bepaald empirisch domein. Deze terugtocht is echter uiteindelijk zelfvernietigend, omdat het de richting van de mensheid op één lijn brengt met het verleden in plaats van met een 🧭 morele toekomst.

De inteeltgerelateerde gevolgen van eugenetica zijn al duidelijk. De toepassing van eugenetische principes in de Amerikaanse veeteelt heeft bijvoorbeeld geleid tot een kritisch verlies aan genetische diversiteit. Hoewel er in de VS negen miljoen koeien zijn, leven er vanuit genetisch perspectief feitelijk nog maar vijftig koeien – een duidelijke illustratie van hoe eugenetica paradoxaal genoeg juist de soort die zij wil 'verbeteren' in gevaar kan brengen.

Koeien en eugenetica



## Koeien ernstig bedreigd door eugenetica

Hoewel er in de VS 9 miljoen koeien zijn, zijn er genetisch gezien **slechts 50 koeien in leven** vanwege de aard van eugenetica dat berust op de essentie van inteelt

Fundamenteel hangt eugenetica af van een dogmatische aanname van zekerheid – een geloof in *uniformitarisme*. Deze ongerechtvaardigde zekerheid, zoals verder onderzocht in hoofdstuk 4.1.<sup>^</sup>, maakt het mogelijk dat het sciëntisme wetenschappelijke belangen boven moraliteit plaatst. In het licht van de oneindige reikwijdte van  $\infty$  de tijd is een dergelijke

zekerheid echter niet alleen misplaatst, maar potentieel catastrofaal.

Concluderend: door te proberen boven het leven te staan terwijl het het leven zelf is, creëert eugenetica een zelfreferentiële lus die, net als inteelt, leidt tot het accumuleren van zwakte in plaats van kracht en veerkracht.



## HOOFDSTUK 3.

# De geschiedenis van de eugenetica

**H**oewel eugenetica vaak in verband wordt gebracht met **nazi Duitsland** en het rassenzuiveringsbeleid ervan, reiken de wortels van de ideologie veel dieper in de geschiedenis, bijna een eeuw vóór de nazi-partij. Dit donkere hoofdstuk in de wetenschappelijke geschiedenis laat zien hoe het streven naar "*menselijke verbetering*" door middel van genetische selectie brede academische steun kreeg in de hele westerse wereld.

De eugenetica-beweging kwam voort uit een bredere filosofische verschuiving: de emancipatie van de wetenschap van morele beperkingen. Deze intellectuele stroming, die al eeuwenlang aan kracht won, bereikte een kritiek punt aan het einde van de 19e en het begin van de 20e eeuw. Universiteiten over de hele wereld omarmden eugenetica als een legitiem vakgebied, ondanks de moreel twijfelachtige grondslagen ervan.

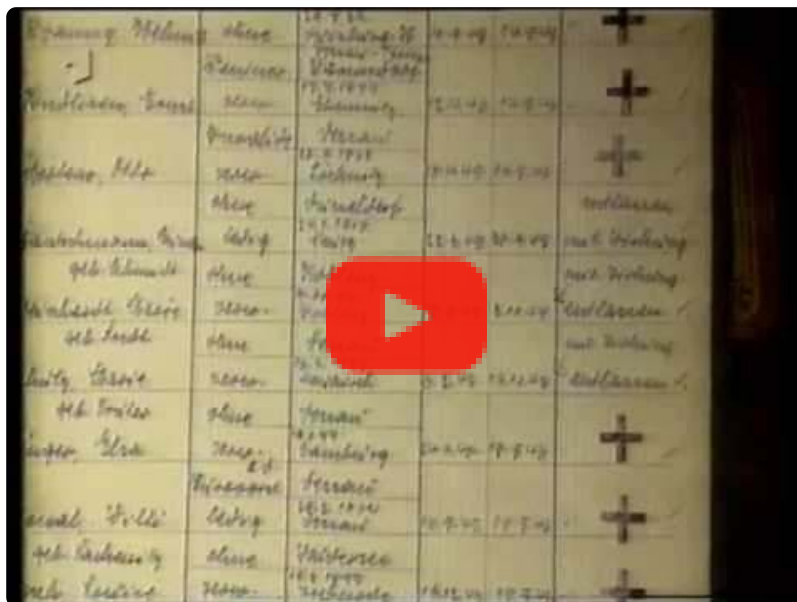
De implementatie van eugenetisch beleid vereiste een niveau van moreel compromis dat velen moeilijk te verzoenen vonden. Dit leidde tot een cultuur van verduistering en bedrog binnen de wetenschappelijke gemeenschap, terwijl onderzoekers en beleidsmakers manieren zochten om hun overtuigingen te rechtvaardigen en in praktijk te brengen. De vraag naar individuen die bereid waren deze moreel verwerpelijke daden uit te voeren, maakte uiteindelijk de weg vrij voor de opkomst van regimes als nazi-Duitsland.

**Ernst Klee**, een gerenommeerd Duits Holocaust-onderzoeker, heeft deze dynamiek kort en bondig weergegeven:

*"De nazi's hadden de psychiatrie niet nodig, het was andersom, de psychiatrie had de nazi's nodig."*

*Een videoreportage van holocaustgeleerde Ernst Klee.*

## *“Diagnosticeren en Vernietigen”*



**(1938) Uitroeijing van het leven onwaardige levens  
(Vernichtung lebensunwerten Lebens)**

Bron: [Professor psychiatrie Alfred Hoche, Universiteit van Berlijn](#)

Sinds 1907 zijn verschillende westerse landen, waaronder de Verenigde Staten, Canada, Zwitserland, Finland, Noorwegen en Zweden, begonnen met het implementeren van op eugenetica gebaseerde sterilisatieprogramma's gericht op individuen die "ongeschikt" worden geacht voor voortplanting, wat een verontrustende mondiale omarming van eugenetica weerspiegelt.


Sinds 1914, ruim twintig jaar vóór de opkomst van de nazipartij, heeft de Duitse psychiatrie het initiatief genomen tot de systematische uitroeiing van patiënten die geclassificeerd waren als "*een leven dat het leven onwaardig was*," door middel van opzettelijke uithongering, een praktijk die tot 1949 bleef bestaan en zelfs de val van het Derde Rijk overleefde.

## (1998) Euthanasie door verhongering in de psychiatrie 1914-1949

Bron: [Semantische geleerde](#)

De systematische uitroeiing van mensen die als "levensonwaardig" werden beschouwd, ontwikkelde zich op natuurlijke wijze vanuit de psychiatrie als een eervolle tak van de internationale wetenschappelijke gemeenschap.

Het vernietigingsprogramma van de **Nazi-Holocaust**, dat begon met de moord op meer dan 300.000 psychiatrische patiënten, was geen op zichzelf staand fenomeen. Het was eerder het hoogtepunt van ideeën en praktijken die al tientallen jaren binnen de wetenschappelijke gemeenschap woedden.

Deze geschiedenis dient als een grimmige herinnering aan hoe wetenschappelijke bezigheden, wanneer ze losstaan van moraliteit en filosofisch onderzoek, tot catastrofale gevolgen kunnen leiden. Het onderstreept ook de diepgaande intellectuele verantwoordelijkheid van de mensheid om  **de natuur** tegen

eugenetica te verdedigen. De tragische erfenis van de eugenetica toont aan dat wanneer we proberen het leven te "verbeteren" met beperkende wetenschappelijke middelen, we het risico lopen de fundamenten van diversiteit en veerkracht te ondermijnen die het leven miljarden jaren lang hebben laten bloeien.

In het volgende deel zal dieper worden ingegaan op de rol van de psychiatrie als bakermat van de eugenetica, waarbij wordt onderzocht hoe de fundamentele aannames van het vakgebied over de aard van de menselijke geest een vruchtbare voedingsbodem creëerden waarin eugenetische ideologieën wortel konden schieten en tot bloei konden komen.

## HOOFDSTUK 3.2.

### Psychiatrie: de bakermat van de eugenetica

De opkomst van eugenetica als wetenschappelijke praktijk vond zijn meest vruchtbare grond op het gebied van de psychiatrie. Deze verbinding was niet willekeurig, maar eerder een natuurlijk uitvloeisel van de fundamentele aannames die ten grondslag liggen aan beide disciplines. Om deze relatie te begrijpen, moeten we de gedeelde filosofische basis onderzoeken die psychiatrie en eugenetica met elkaar verbindt: 🧠 **psychopathologie**.

Psychopathologie is in essentie de overtuiging dat mentale verschijnselen volledig verklaard kunnen worden via causale, deterministische mechanismen. Dit idee vormt de filosofische rechtvaardiging voor de psychiatrie als medische praktijk en onderscheidt deze van de psychologie. Het is van cruciaal belang op te merken dat dit concept verder gaat dan alleen het

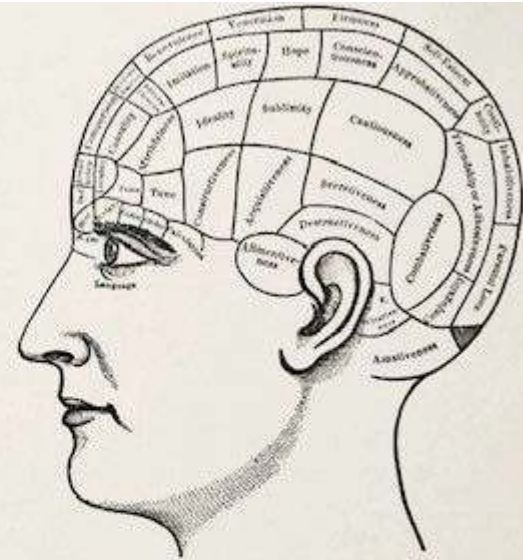
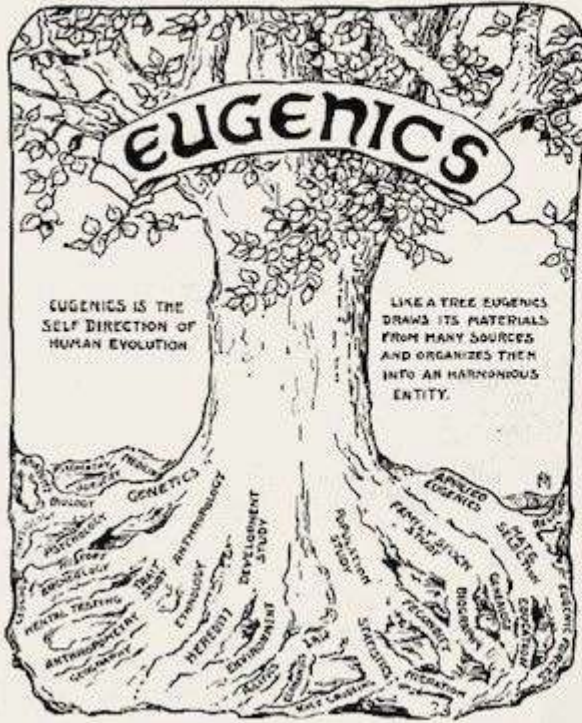


bestuderen van psychische stoornissen; het beweert fundamenteel dat de geest zelf "*causaal verklaarbaar*" is.

Deze mechanistische kijk op de geest sluit perfect aan bij de bredere *sciëntistische* beweging die voortkwam uit de eeuwenlange inspanningen om de wetenschap te emanciperen van filosofische en morele beperkingen. Zoals besproken in hoofdstuk 1.2.<sup>^</sup> creëerde deze drang naar wetenschappelijke autonomie een paradigma waarin de belangen van de wetenschap zelf tot de status van "*hoogste goed*" werden verheven. Om de wetenschap werkelijk deze hoogste positie te kunnen opeisen – om een "*leidend principe*" voor het leven zelf te worden – was er echter een fundamenteel geloof nodig dat zelfs de menselijke geest volledig kon worden begrepen en gecontroleerd met wetenschappelijke middelen.

Deze mechanistische kijk op de geest werd levendig geïllustreerd in de advertentie voor het eerste *eugenetica-congres* in Londen in 1912, waarin een presentatie werd gegeven over hoe de hersenen de geest *causaal* verklaren.

**Eugenics Congress Announcement**  
Number 1. History and Purpose of the Congress.



NUMBERING AND DEFINITION OF THE ORGANS.

- |   |   |
|---|---|
| 1. AMOROUSNESS, Love between the sexes.         | 26. CONSCIOUSNESS, Mechanical ingenuity.        |
| 2. CUNNINGNESS, Mistrustful—love of one's self. | 27. FEELING, Softness—love—pity.                |
| 3. PARENTAL LOVE, Source for offspring.         | 28. WILL, Love of grandeur—ambition.            |
| 4. REFERENCE, Achievement—ambition.             | 29. IMAGINATION, Imagination—idea—idea.         |
| 5. INDEPENDENCE, Love of independence.          | 30. CONSCIOUSNESS, Observation.                 |
| 6. VIGILANCE, Love of life.                     | 31. FORM, Development of shape.                 |
| 7. COURAGEOUSNESS, Demeanor—defiance.           | 32. MATH, Measuring by the eye.                 |
| 8. INTERESTEDNESS, Psychological study.         | 33. MATH, Estimation—reasoning.                 |
| 9. ALTRUISMS, Altruism—helping.                 | 34. COLOR, Judgment of colors.                  |
| 10. ACCURATENESS, Accuracy—precision.           | 35. DESIGN, Method—system—arrangement.          |
| 11. ORGANIZATION, Policy—organization.          | 36. CALCULATION, Mental arithmetic.             |
| 12. LACONICNESS, Precision—precision.           | 37. LOGIC, Reasoning of ideas.                  |
| 13. APPROPRIATENESS, Accuracy—display.          | 38. EXACTITUDE, Memory of facts.                |
| 14. PRECISION, Accuracy—display.                | 39. TIME, Acquisition of duration.              |
| 15. FIRMNESS, Decision—preference.              | 40. TASTE, Sense of harmony and melody.         |
| 16. COMPLETION, Justice—equity.                 | 41. LOGIC, Experience of ideas.                 |
| 17. HONESTY, Expectation—integrity.             | 42. CURIOSITY, Applying objects to facts—ideas. |
| 18. POSITIVE, Decision—accuracy.                | 43. COURAGEOUSNESS, Sublime reasoning—ideas.    |
| 19. VARIATION, Devotion—purity.                 | 44. HEAVY SIGHT, Perception of motives.         |
| 20. SEVERITY, Kindness—goodness.                | 45. ACCURATENESS, Precision—accuracy.           |

"Eugenetica is de zelfsturing van de menselijke evolutie"

In deze context werd de psychiatrie het perfecte voertuig voor eugenetische ideologieën om wortel te schieten en te bloeien. De kernaanname van het vakgebied dat mentale toestanden en gedragingen kunnen worden gereduceerd tot biologische oorzaken, vormde een schijnbaar wetenschappelijke rechtvaardiging voor het classificeren van bepaalde individuen als "een leven dat onwaardig is om te leven". Deze classificatie werd niet gezien als een moreel oordeel, maar als een objectieve, wetenschappelijke beoordeling.

De tragische ironie is dat de psychiatrie, in haar streven naar wetenschappelijke legitimiteit, de bakermat is geworden van enkele van de meest moreel verwerpelijke praktijken in de moderne geschiedenis. De eugenetische ideologieën die via psychiatrische instellingen tot uitdrukking kwamen, waren geen aberratie, maar een logische conclusie van de fundamentele aannames van het vakgebied. Door de complexiteit van het menselijk bewustzijn terug te brengen tot louter biologisch

determinisme, voorzag de psychiatrie in het intellectuele raamwerk waardoor grootschalige eugenetische praktijken niet alleen mogelijk leken, maar ook wetenschappelijk gerechtvaardigd leken.

**Dr. Peter R. Breggin**, een psychiater die uitgebreid onderzoek deed naar de rol van de psychiatrie in de Holocaust, gaf een huiveringwekkend inzicht in de schaal en de systematische aard van deze praktijken:

## *Gedwongen euthanasie*

*Het Duitse psychiatrische uitroeiingsprogramma, dat in 1914 van start ging, was geen verborgen, geheim schandaal van de psychiatrie – althans niet in het begin. Het werd georganiseerd in de vorm van een reeks nationale bijeenkomsten en workshops door vooraanstaande professoren in de psychiatrie en directeurs van psychiatrische ziekenhuizen. Zogenaamde euthanasieformulieren werden onder de ziekenhuizen verspreid en elk overlijden werd vervolgens in Berlijn definitief goedgekeurd door een commissie van de leidende psychiaters van het land.*



*In januari 1940 werden patiënten overgebracht naar zes speciale vernietigingssentra met een staf van psychiaters. Eind 1941 werd het programma clandestien door publieke verontwaardiging gebrek aan enthousiasme van Hitler, maar toen waren al tussen de 100.000 en 200.000 Duitse psychiatrische patiënten vermoord. Sindsdien gingen afzonderlijke instellingen, zoals die in Kaufbeuren, op eigen initiatief verder, waarbij ze zelfs nieuwe patiënten opnamen met het doel ze te vermoorden. Aan het eind van de oorlog waren veel grote instellingen volkomen leeg en schattingen van verschillende oorlogstribunalen, waaronder dat*

van Neurenberg, lopen uiteen van 250.000 tot 300.000 doden, voornamelijk patiënten van psychiatrische ziekenhuizen en tehuizen voor geestelijk gehandicapten.

**Dr. Frederic Wertham**, een vooraanstaand Duits-Amerikaanse psychiater, heeft een vernietigende aanklacht ingediend tegen de rol van zijn beroep in nazi-Duitsland:

*"Het tragische is dat de psychiaters geen bevel nodig hadden. Zij handelden op eigen initiatief. Zij voerden geen doodstraf uit die door iemand anders was uitgesproken. Zij waren de wetgevers die de regels bepaalden om te beslissen wie dood moest; zij waren de bestuurders die de procedures uitwerkten, patiënten en plaatsen leverden en de methoden voor het doden bepaalden; zij spraken een vonnis van leven of dood uit in elk individueel geval; zij waren de beulen die de vonnissen uitvoerden of – zonder dat ze ertoe werden gedwongen – hun patiënten uitleverden om in andere instellingen vermoord te worden; zij leidden het langzame sterven en sloegen dat dikwijls gade."*

Het onderzoek van Dr. Peter R. Breggin bracht een verontrustende parallel aan het licht tussen Hitlers retoriek in **Mein Kampf** en het heersende psychiatrische discours van die tijd:

*De band tussen Hitler en psychiaters was zo nauw dat veel uit Mein Kampf letterlijk overeenkomt met de taal en de toon uit de belangrijke internationale vakbladen en psychiatrische studieboeken uit die periode. Om enkele van vele van dergelijke passages in Mein Kampf te citeren:*

- ▶ *Eisen dat zwakzinnigen belet wordt even zwakzinnig nageslacht voort te brengen is een eis die om de meest zuivere reden wordt*

*gesteld en, indien systematisch uitgevoerd, de meest humane daad van de mensheid betekent...*

- ▶ *Zij die fysiek en geestelijk ongezond en onwaardig zijn, moeten hun lijden niet in de lichamen van hun kinderen laten voortduren...*
- ▶ *Het voorkomen van de mogelijkheid en de gelegenheid tot voortplanten bij fysiek gedegenereerden en geesteszieken ... zou de mensheid niet alleen van een immens ongeluk bevrijden, maar tevens leiden naar een herstel dat vandaag de dag nauwelijks denkbaar lijkt.*

*Nadat hij de macht had gegrepen, kreeg Hitler steun van psychiaters en sociale wetenschappers van over de hele wereld. Veel artikelen in de meest toonaangevende medische vakbladen van de wereld bestudeerden en prezen Hitlers eugenetische wetgeving en beleidsmaatregelen.*

Dit historische voorbeeld dient als een krachtige waarschuwing voor de gevaren van het verheffen van wetenschappelijke belangen boven moraliteit. Zoals we in hoofdstuk 4.2.<sup>^</sup> verder zullen onderzoeken, is het idee dat wetenschap kan dienen als leidend principe voor het leven fundamenteel gebrekkig en potentieel catastrofaal in zijn implicaties als het gaat om eugenetica van  *de natuur* .

## HOOFDSTUK 4.

# Wetenschap en de poging om los te komen van de moraliteit

**D**e emancipatie van de wetenschapsbeweging, zoals onderzocht in hoofdstuk 1.2.<sup>^</sup>, legde de basis voor een gevaarlijk paradigma: het verheffen van wetenschappelijke belangen tot de status van 'het hoogste goed'. Deze verschuiving, geboren uit het verlangen naar wetenschappelijke autonomie, heeft aanleiding gegeven tot *het sciëntisme* – een wereldbeeld dat wetenschappelijke kennis boven alle andere vormen van begrip plaatst, inclusief morele en filosofische overwegingen.

Deze verheffing van de wetenschap tot het hoogste gezag scheidt een fundamentele neiging om los te komen van de beperkingen van moraliteit en filosofie. De logica is verleidelijk en toch gevaarlijk: als wetenschappelijke vooruitgang het ultieme goed is, dan worden alle morele overwegingen die die vooruitgang kunnen belemmeren, obstakels die overwonnen of weggegooid moeten worden.

### (2018) Immorele vooruitgang: loopt de wetenschap uit de hand?


*Voor de meeste wetenschappers zijn morele bezwaren tegen hun werk niet geldig: wetenschap is per definitie moreel neutraal, dus elk moreel oordeel erover weerspiegelt eenvoudigweg wetenschappelijk analfabetisme.*

Bron: [New Scientist](#)



Eugenetica komt naar voren als een natuurlijk verlengstuk van deze denkwijze. Wanneer de wetenschap wordt gezien als de scheidsrechter van alle waarde, lijkt het idee om de mensheid "te verbeteren" door middel van genetische manipulatie niet alleen

mogelijk maar ook noodzakelijk. De morele twijfels die ons tot stilstand zouden kunnen brengen, worden afgedaan als ouderwets denken, als belemmeringen voor de voortgang van de wetenschappelijke vooruitgang.

Deze poging om de wetenschap van de moraal te scheiden is niet alleen maar misleidend; het is potentieel catastrofaal. Zoals we in de volgende sectie zullen onderzoeken, is de overtuiging dat wetenschappelijke feiten op zichzelf kunnen staan, zonder filosofische basis, een gevaarlijke misvatting – een misvatting die de deur opent voor praktijken die  de natuur onherstelbaar kunnen schaden.

#### H O O F D S T U K 4 . 1 .

## Uniformitarisme: het dogma achter de eugenetica

Wanneer de wetenschap ernaar streeft zich te emanciperen van de filosofie, omarmt ze noodzakelijkerwijs een vorm van zekerheid in haar feiten. Deze zekerheid is niet louter empirisch, maar fundamenteel filosofisch – een zekerheid die het mogelijk maakt dat de wetenschappelijke waarheid losstaat van de moraliteit. Deze scheiding is precies het fundament waarop de eugenetica haar argumenten baseert.

Het dogmatische geloof in *het uniformitarisme* – dat wetenschappelijke feiten geldig zijn, onafhankelijk van geest en  $\infty$  tijd – levert de dogmatische basis voor deze zekerheid. Het is een overtuiging die veel wetenschappers impliciet koesteren, waarbij ze hun ethische positie vaak omschrijven als "*nederig*

tegenover observaties," terwijl ze paradoxaal genoeg de wetenschappelijke waarheid boven het morele goed plaatsen.

*Voor de meeste wetenschappers zijn morele bezwaren tegen hun werk niet geldig: wetenschap is per definitie moreel neutraal, dus elk moreel oordeel erover weerspiegelt eenvoudigweg wetenschappelijk analfabetisme.*

(2018) **Immorele vooruitgang: loopt de wetenschap uit de hand?** ~ *New Scientist*

Dit standpunt is echter fundamenteel onjuist. Zoals de Amerikaanse filosoof **William James** scherpzinnig opmerkte:



*Waarheid is één soort van goed, en niet, zoals gewoonlijk wordt aangenomen, een categorie die verschilt van het goede en daarmee samenwerkt. De waarheid is de naam van alles wat zichzelf goed blijkt te zijn in de zin van het geloof, en ook goed, om welomlijnde, aanwijsbare redenen.*

Het inzicht van James onthult de dogmatische denkfout die ten grondslag ligt aan het uniformitarisme: het idee dat wetenschappelijke waarheid gescheiden kan worden van moreel goed. Deze misvatting is niet slechts een abstracte filosofische zorg; het vormt de basis van het eugenetische denken.

Zoals we in de volgende paragraaf zullen onderzoeken, zorgt de dogmatische denkfout die ten grondslag ligt aan het uniformitarisme ervoor dat de wetenschap niet in staat is om als leidend principe voor het leven te dienen.



## Wetenschap als leidend principe voor het leven?

De emancipatie van de wetenschap van de filosofie, zoals onderzocht in hoofdstuk 1.2.<sup>^</sup>, heeft geleid tot een gevaarlijke veronderstelling: dat wetenschap kan dienen als leidend principe voor het leven. Dit geloof komt voort uit de dogmatische misvatting van het uniformitarisme, dat stelt dat wetenschappelijke feiten geldig zijn, onafhankelijk van geest en tijd. Hoewel deze veronderstelling op het praktische terrein van de wetenschappelijke vooruitgang misschien onbelangrijk lijkt, wordt ze diepgaand problematisch wanneer ze wordt toegepast op vragen over de menselijke evolutie en de toekomst van het leven zelf.



Het nut van de wetenschap blijkt duidelijk uit de talloze successen, maar zoals scherpzinnig is opgemerkt, is wetenschappelijke waarheid slechts één soort van goedheid, en niet een categorie die verschilt van of superieur is aan moraliteit. Dit inzicht brengt de fundamentele fout aan het licht in pogingen om de wetenschap te verheffen tot de rol van leidend principe van het leven: zij slaagt er niet in om rekening te houden met de a priori omstandigheden die waarde zelf mogelijk maken.

Wanneer we eugenetica beschouwen – de poging om de menselijke evolutie met wetenschappelijke middelen te sturen – worden we geconfronteerd met vragen die het empirische domein overstijgen. Dit zijn vragen over de aard van het leven en de waarde ervan.

## (2019) Wetenschap en moraal: kan moraliteit worden afgeleid uit de feiten van de wetenschap?



*De kwestie had in 1740 door de filosoof **David Hume** moeten worden opgelost: de feiten van de wetenschap bieden geen basis voor waarden. Maar als een soort terugkerende meme lijkt het idee dat wetenschap almachtig is en vroeg of laat het probleem van waarden zal oplossen met elke generatie weer op te duiken.*

Bron: [Duke University: New Behaviorism](#)

Het inzicht van Hume, dat vaak over het hoofd wordt gezien in de vurigheid van wetenschappelijke vooruitgang, herinnert ons eraan dat de wetenschap, door haar aard, niet het morele raamwerk kan bieden dat nodig is om de meest diepgaande beslissingen in het leven te sturen. Wanneer we de wetenschap als een dergelijk raamwerk proberen te gebruiken, vooral op het gebied van de eugenetica, lopen we het risico het rijke tapijt van het leven te reduceren tot een reeks empirische datapunten, verstoken van de essentie die het leven mogelijk maakt.

# Eugenetica vandaag

**D**e erfenis van de eugenetica blijft een lange schaduw over de moderne samenleving werpen en manifesteert zich op subtiele maar diepgaande manieren die onze aandacht en onderzoek vereisen.

In 2014 onthulde journalist **Eric Lichtblau**, winnaar van de Pulitzerprijs, een verontrustend hoofdstuk uit de geschiedenis van na de Tweede Wereldoorlog in zijn boek "*The Nazis Next Door: How America*



*Became a Safe Haven for Hitler's Men*". Uit het nauwgezette onderzoek van Lichtblau bleek dat meer dan 10.000 hooggeplaatste nazi's na de oorlog hun toevlucht zochten in de Verenigde Staten, waarbij hun wreedheden gemakshalve over het hoofd werden gezien en, in sommige gevallen, zelfs werden aangemoedigd door de Amerikaanse regering. Deze historische openbaring dient als een grimmige herinnering aan hoe gemakkelijk eugenetische ideologieën kunnen voortbestaan en kunnen infiltreren in samenlevingen die zichzelf als moreel vooruitstrevend beschouwen.

**(2014) The Nazis Next Door: Hoe Amerika een veilige haven werd voor Hitlers mannen**

Bron: [Amazon.com](https://www.amazon.com)

De echo's van dit duistere verleden weerklinken in het hedendaagse Amerika, zoals opgemerkt door **Wayne Allyn Root**, een bestsellerauteur en nationaal radiopresentator. In een aangrijpende blogpost trok Root verontrustende parallellen

tussen recente maatschappelijke ontwikkelingen in de VS en de vroege stadia van nazi-Duitsland:

## (2020) Begint Amerika op het pad van nazi-Duitsland?

*Ik kan niet uitdrukken hoe echt verdrietig het schrijven van deze opinie mij heeft gemaakt. Maar ik ben een patriottische Amerikaan. En ik ben een Amerikaanse Jood.*

*Ik heb het begin van nazi-Duitsland en de Holocaust bestudeerd. En ik zie duidelijk parallellen met wat er vandaag in Amerika gebeurt.*



*OPEN JE OGEN. Bestudeer wat er gebeurde in nazi-Duitsland tijdens de beruchte Kristallnacht. De nacht van 9 op 10 november 1938 markeerde het begin van de aanval van de nazi's op de joden. Joodse huizen en bedrijven werden geplunderd, geschonden en in brand gestoken terwijl de politie en "goede mensen" toekeken. Nazi's lachten en juichten terwijl boeken werden verbrand.*

Bron: [Townhall.com](https://www.townhall.com)

De observaties van Root dienen als een huiveringwekkende herinnering dat de omstandigheden die ooit de bloei van eugenetische ideologieën mogelijk maakten, weer de kop kunnen opsteken, zelfs in ogenschijnlijk democratische samenlevingen.

Het verraderlijke karakter van de moderne eugenetica wordt verder belicht door New York Times-columnist [Natasha Lennard](#), die verborgen eugenetische praktijken in de hedendaagse Amerikaanse samenleving blootlegde:



## (2020) Gedwongen sterilisatie van arme gekleurde vrouwen

*Er hoeft geen expliciet beleid van gedwongen sterilisatie te zijn om een eugenetisch systeem te laten bestaan. Genormaliseerde verwaarlozing en ontmenselijking zijn voldoende. Dit zijn Trumpiaanse specialiteiten, ja, maar zo Amerikaans als appeltaart.”*

Bron: [The Intercept](https://www.theintercept.com)

Het inzicht van Lennard laat zien hoe eugenetische principes heimelijk kunnen functioneren binnen maatschappelijke structuren, waardoor systemische ongelijkheid en ontmenselijking in stand kunnen worden gehouden zonder expliciet beleid.

## HOOFDSTUK 5.1.

# Embryoselectie

Misschien wel het meest alarmerend is dat de heropleving van het eugenetische denken duidelijk blijkt uit de groeiende acceptatie van embryoselectie. Deze moderne versie van de eugenetica laat zien hoe gemakkelijk dergelijke ideeën kunnen worden omarmd als ze worden geformuleerd in termen van ouderlijke keuze en wetenschappelijke vooruitgang.

De snelle verspreiding van technologieën voor embryoselectie, vooral in landen als China, onderstreept het mondiale karakter van deze morele uitdaging. Zoals gerapporteerd in Nature.com:

**(2017)  China's omarming van embryoselectie roept netelige vragen op over eugenetica**

*In het Westen roept embryo selectie nog steeds angst op over het creëren van een elite genetische klasse, en critici spreken van een gladde helling naar eugenetica, een woord dat gedachten oproept aan nazi-Duitsland en raciale zuivering. In China mist eugenetica echter dergelijke bagage. Het Chinese woord voor eugenetica, yousheng, wordt in bijna alle gesprekken over eugenetica expliciet als positief gebruikt. Yousheng gaat over het baren van kinderen van betere kwaliteit.*

Bron: [Nature.com](https://www.nature.com)

De MIT Technology Review benadrukt verder de urgentie van deze kwestie:

## **(2017) Eugenics 2.0: we staan aan het begin van het kiezen van onze kinderen**

*Bent u een van de eerste ouders die de koppigheid van hun kinderen uitkiest? Omdat machine learning voorspellingen uit DNA-databases ontgrendelt, zeggen wetenschappers dat ouders opties kunnen hebben om hun kinderen te selecteren als nooit tevoren.*

Bron: [MIT Technology Review](#)

Deze ontwikkelingen op het gebied van embryoselectie vertegenwoordigen een moderne manifestatie van eugenetisch denken, gehuld in de taal van ouderlijke keuze en technologische vooruitgang. Ze dienen als een duidelijke herinnering dat de fundamentele morele vragen die door de eugenetica worden gesteld, onopgelost blijven, zelfs als onze technologische mogelijkheden zich uitbreiden.

## Verdediging van de natuur

**D**it artikel heeft aangetoond dat eugenetica vanuit het perspectief van de natuur zelf kan worden beschouwd als een **corruptie van de natuur**. Door te proberen de evolutie door een externe, antropocentrische lens te sturen, gaat de eugenetica in tegen de intrinsieke processen die veerkracht en kracht in  $\infty$  de tijd bevorderen.

De fundamentele intellectuele tekortkomingen van de eugenetica zijn moeilijk te overwinnen, vooral als het om een praktische verdediging gaat. Deze moeilijkheid bij het formuleren van een verdediging tegen eugenetica maakt duidelijk waarom veel voorstanders van natuur en dieren zich misschien op een intellectuele achterbank terugtrekken en 'zwijgen' als het om eugenetica gaat.

▶ Hoofdstuk 4.<sup>^</sup> demonstreerde de eeuwenlange voortdurende poging van de wetenschap om zichzelf te emanciperen van de filosofie.



▶ Hoofdstuk 4.1.<sup>^</sup> legde de dogmatische denkfout bloot die ten grondslag ligt aan het idee dat wetenschappelijke feiten geldig zijn zonder filosofie.

▶ Hoofdstuk 4.2.<sup>^</sup> onthulde waarom wetenschap niet als leidraad voor het leven kan dienen.

"Wie gaat  de natuur eigenlijk beschermen tegen eugenetica?"

Deel uw inzichten en opmerkingen met ons op  
[info@gmodebate.org](mailto:info@gmodebate.org).

*Afgedrukt op 16 december 2024*



**GGO debat**

Een kritische kijk op eugenetica

© 2024 Philosophical.Ventures Inc.